

Ensamkalvning eller gruppkalvning i framtidens kostall

Under ett par år har Växa arbetat med ett projekt finansierat av SLO-fonden. Projektet har handlat om för och nackdelar med enkelvningsboxar respektive gruppkalvningsboxar med tanke på djurvälstånd, smittskydd och hantering av utrymmen och djur i samband med kalvning.

Projektet grundade sig i att man numera inte får bygga nya gruppkalvningsboxar i Danmark. Det som sker utomlands kan också komma till Sverige. Vi var nyfikna på hur det ser ut i Sverige och om det finns någon skillnad vad gäller vad korna själva föredrar, om det ena systemet innebär större risk för smittor och sjukdomar än det andra och om det kanske är lättare att sköta gruppkalvningsboxar än enkelvningsboxar osv.

Projektet var uppdelat i en litteraturstudie och en intervju-del där vi, med hjälp av enkätfrågor, försökt reda ut om kor bör kalva ensamma i egna boxar (enkalvningsbox) eller om de mår lika bra av att kalva tillsammans med andra kor i en gemensam box (gruppkalvningsbox).

Litteraturstudie

I litteraturstudien tog vi del av ett stort antal forskningsartiklar som handlade om kors beteende i samband med kalvning, smittspridning och skötsel av kor runt kalvningstillfället.

Kor är gömmare vilket betyder att de gömmer sin kalv direkt efter kalvning. De går också iväg från flocken i samband med kalvning om de har möjlighet. De studier vi har tagit del av visar att kor kan gå så långt som en kilometer från sin flock för att få kalva i lugn och ro. Det är vanligare att kvigor går långt ifrån övriga flocken än att vana kor gör det och en kviga som, första gången den kalvar, går iväg långt kan som van ko året efter inte alltid är lika benägen att lämna den övriga flocken i samband med kalvning.

Det är alltså ganska individuellt hur kor vill ha det, men något man kan göra för att underlätta för korna är att sätta upp en extra grind i gruppkalvningsboxen så att kon kan vara ifred om hon vill.

När det gäller smittor mellan kor respektive kalvar har man inte sett någon skillnad mellan enkelvningsbox och gruppkalvningsbox. Det är tydligt att det snarare är skötseln av kor och kalvar före och efter kalvning som har störst betydelse för hur friska de är. Ser man till att kalvarna får ordentligt med råmjölk och att korna får rätt foder under kalvningsperioden minskar också risken att kon eller kalven blir sjuk.

För att skötseln kring kalvning ska fungera på ett bra sätt är det viktigt att ha rutiner, helst skriftliga, för hur man tänkt sig att avdelningen ska skötas. I studier har man sett att man ute på gårdarna ofta bara har skrivna rutiner för svåra kalvningar. Men om man även har nedskrivna rutiner för rengöring och flyttning av kor mellan de olika boxarna/avdelningarna, kan man med små medel få en väl fungerande kalvningsavdelning med låg dödlighet och god hygien.

2025-01-29

Agneta Hermansson